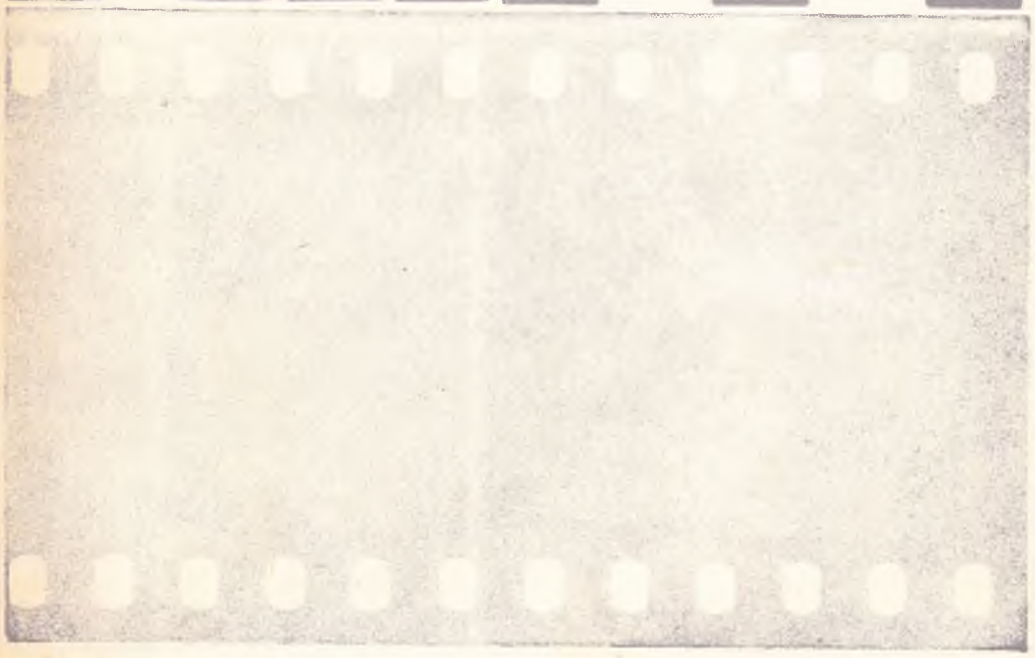
filim 72

SAYI : 24
AĞUSTOS

PROGRAM 9. SAYFADADIR.

FİLİM GÖSTERİLERİ /

ÇAĞDAŞ ÇEKOSLOVAK SİNEMASI TOPLU GÖSTERİSİ /

— **EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP / Jiri Krejcik 1960** (Çekoslovak Sinemasının orta kuşak yönetmenleri arasında önemli bir isim olan Jiri Krejcik'in 1960'ta «Çekoslovakya Ödülü», Locarno Şenliği «Fipresci» ödülü ve Cannes Şenliği özel ödülünü alan ilginç bir filmi... Forman, Chytilova, Menzel ve Jires gibi genç yönetmenlerden çok önce Çek sinemasının adını Avrupa'ya duyuranlardan olan Krejcik, bu filminin konusunu Jan Drda'nın bir kısa öyküsünden almış. Nazi işgali altındaki Çekoslovakya'da yaşlı bir öğretmenle öğrencileri arasındaki ilişkileri anlatan filim, o yılların sorunlarını aydın bir gözle tartışmakta, sinema diliyle de dikkati çekmektedir. Genellikle kısa öykülerden yararlanan Krejcik'in sineması, hareketli, etkili, duyarlı bir stile sahiptir. Krejcik, Alman işgali altındaki ülkesinin gerçekçi bir panoramasını çizmiştir. Oy./Frantisek Smolik, Jana Brejchova, Marie Vasova.)

— **ROMEO, JULIET VE KARANLIK / ROMEO, JULIE A TMA / Jiri Weiss 1960** (Çek sinemasının büyük başarılarından biri de Nazi işgali sırasında ülkelerinin karanlık görüntüsünü, son derece insancıl ve evrensel temaların aracılığı ile çizmiş olmasıdır. Nazi dönemiyle ilgili Çek filimlerinde, öbür Doğu Avrupa Ülkeleri sinemalarının karabasanlarla dolu, zulüm, işkence ve vahşet görüntülerine geniş yer veren filimlerinden ayrılan bir atmosfer vardır. Şiddetin kendisinden çok doğurduğu insancıl olaylara ve insancıl nedenlerine inen ve bütün bunları Çek halkına özgü bir şiir, bir mizah ya da günlük ayrıntılarla işleyen bir sinema anlayışıdır bu. «Romeo Juliet ve Karanlık», bu anlayışın güzel örneklerinden biridir. Nazi'lerin insanlık dışı yönetimlerinin karanlık günlerinde bir genç çiftin umutsuz aşklarıdır anlatılan. Jan Otenasek'in eserinden alınan fiilm eski kuşak yönetmeni Jiri Weiss'in en beğenilen eseridir. Çevrilişinden ve dünyada gösterildiği ilk haftalardan başlayarak büyük başarı kazanmış bir çok filim şenliğinde ödüle lâyık görülmüştür. «Romeo Juliet ve Karanlık», Porreta Terme, San Sebastian, Edinburg, Londra, San Fransisco uluslararası filim şenliklerinde ödül kazandı.

Jiri Weiss, Çek sinemacıları arasında özellikle psikolojik konularda yaptığı ilginç filimlerle dikkati çeken önemli bir yönetmendir. Prag ve Londra'da çevirdiği birçok filim arasında «Romeo Jüliet ve Karanlık» en önemli eseridir. Oy./Ivan Mistrik, Dana Smutna.)

— **BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM Vera Chytilova 1963** (Pierre Billard'ın «Çek Agnès Varda»sı diye Vera Chytilova'nın 1963 Mannheim Şenliği'nde «Büyük Ödü ik uzun filmi. Chytilova, birbirini tanımayan, filim boyunca da b e e le karşılaşmayacak olan iki ayrı kadının; Prag'daki dünya şampiyonas a hazırlanan bir jimnastikçi ile günlerini evi ve haylaz oğlu ile uğraşarak geçiren bir küçük burjuva'nın öykülerini, paralel bir biçimde karşım za çıkarıyor. Her iki kadın da kendi kendilerine yaşamlarının anlamını uğras arın neye yaradığını soruyor ve çıkmazlarına bir çare arıyorlar Sonunda sampiyon, kendini öğrenci yetiştirmeye adayacak; ev kadını ise geçirdiğ evlilik dışı ilişkinin tutarsızlığını ve yanlışlığını anlayıp evine dönecekti. Yönetmen Chytilova; filminin her sekansında derinden hissettirdiği gerçekçiliği, jimnastikçiyi gerçek bir şampiyona oynatacak kadar götürmüştür. Flimdeki jimnastikçiyi 1960 Roma Olimpiyatlarında «Altın Madalya» kazanan Eva Bosakova oynamaktadır. Ayrıca açıklama verilecektir Oy./Eva Bosakova, Vera Uzelacova, Josef Langmiler, Jiri Kodet.)

— **EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU / Jan Rohac ve Vladimir Svitavek 1964** (Yine savaş temasının ele alındığı bir Çek filmi. Ancak Rohac-Svitavek çiftinin «Eğer Bin Klarnet» adlı yapıtlarının değişik bir yanı var. Filim müzikal bir komedi niteliği taşıyor ve ele aldığı sempatik öykü aracılığıyla savaşla alay eden, ona karşı çıkan hicivci, insancıl bir karakter taşıyor. Kısaca «Eğer Bin Klarnet» te silahlar yerine müzik aletleri gösteriliyor ancak amaç savaş oluyor... Filmin senaryosu iki yönetmenle Jiri Suchy ve Jiri Slitr tarafından yazılmış. Jiri Slitr ayrıca müzik parçalarını hazırlamış. Filimde J. Suchy gibi rol de almış. Baş kadın oyuncu ise Krejcik'in «En Yüksek İlke» filminin oyuncusu Jana Brejchova. «Eğer Bin Klarnet», değişik yapıda ilginç bir filim. Oy./Jana Brejchova, Hana Hegerova, Waldemar Matuska, Jiri Suchy, Jiri Slitr, Karel Gott.)

— **SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY / Jiri Menzel 1966** (Çekoslovak sinemasının «yeni dalga» yönetmenlerinden Jiri Menzel'in iki skeçli filimden sonra 28 yaşında yaptığı ve 1966 Mannheim Şenliği «Büyük Ödül»ünü kazandığı ilk uzun filmi... Olaylar, 2. Dünya Savaşı'nda, Alman işgali altındaki Çekoslovakya'da, küçük bir tren istasyonunda geçer. İstasyona memur olarak atanan genç ve saf Miloş, karşılaştığı çeşitli insanlarla hayatı tanımaya, olgunlaşmaya başlar. Miloş'un «tam bir erkek» sayılması için kadınlar konusunda da tecrübeli olması gereklidir. Kondüktör sevgilisi Maşa karşısında beceriksizliği Miloş'u fena

etkiler. Sonunda, Miloş, çapkın Hubicka'nın yardımıyla Alman trenini uçuracak bombayı getiren aktrisle yatarak aşama yapacak ve ertesi sabah Alman trenini bombalayıp kahramanca ölecektir... Bohumil Hrabal'ın romanını perdeye aktaran yönetmen Menzel, «her insanın yaşamında mevcut olan üzücü ve acılı yanları göstermek istedim» demektedir. Filim ince bir mizah taşımakta, bunu yalın ve etkileyici gerçekçiliği ile birleştirmektedir. Ayrıca özet verilecektir. Oy./Vaclav Neckar, Vladimir Valenta, Jitka Bendova. Süresi/92 dakika.)

— **ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL / Juraz Herz 1968** (Yönetmen Juraz Herz, aslen Slovakyalıdır. Ve Çek yönetmenleri arasında dünya sinema seyircisinin yeni duyduğu bir addır. Fotoğrafçılık eğitimi görmüş, sonra kukla oynatmış, 1961'den sonra da Prag'da Filmstudio Barrandow'da çalışmaya başlamıştır. Daha önce Brynych, Kadar ve Klos gibi yönetmenlere yardımcılık yapmış olan Herz, ilk filmini 1965'te çevirmiştir. Orta metrajlı bir filim olan «Sberne Surovosti», Bohumil Hrabal'ın bir öyküsünün uyarlamasıdır. Daha sonra uzun metrajlı filimler yapmaya başlayan Herz 1967'de «Yengeç Burcu»nu, 1968'de ise grotesk bir müzikal olan «Kulhavy Dabel»i çevirmiştir. «Ölü Yakıcı» üçüncü uzun filmidir. Bir kara güldürü olan filmin konusu Ladislav Fuchs'un aynı adı taşıyan eserinden alınmıştır. Filmin tek kahramanı Krematoryum'da (ölülerin yakıldığı yer) çalışan bir memurdur: Mr. Kopfrkingl. Olaylar İkinci Dünya Savaşı'nın az öncesini, Münich krizini ve daha sonraki Çekoslovakya'nın Naziler tarafından işgali dönemini kapsar. Mr. Kopfrkingl işe ve aileye düşkünlüğün harika bir kokteylidir. Emirlere severek uyar, çoluğunu çocuğunu gözetir ama işine karşı çok özel bir titizliği vardır. Ölüleri yakmanın çok önemli ve insancıl bir iş olduğuna inanır. Bu yüzden işine müthiş titizlik gösterir. Öbür yandan Kopfrkingl de birçok memur gibi yükselmek ister. Gözü daha yüksekleredir. Ama gelgelelim Yahudi karısı ve çocukları, yeni başlayan Nazi döneminde yükselmesine engeldir. İşe karısını asmakla başlar. Sonra yarım kan Yahudi olan oğlunu öldürür. Ve tabii cesetleri hemen yakar. Kızı kaçarak kendini kurtarır. Filmin sonunda Mr. Kopfrkingl'i Krematoryum'un müdürlüğüne yükselmiş görürüz. Naziler tarafından öldürülen yüzbinlerce insanın yakılmak üzere getirilen cesetleri karşısında Kopfrkingl'in heyecanlandığını farkederiz. «Ölü Yakıcı»nın bu son bölümleri artık kara güldürü sınırlarını aşmış, modern korku filminin sınırları içine girmiştir. Öbür yandan filim Nazi vahşetini büyük bir açıklıkla ortaya koyar. Bu tür filimlerde çok etkili olan «soğuk anlatım» bakımından da Herz'in filmi eşsizdir. S. Milota'nın fotoğrafları ve R. Hrusinsky'nin mükemmel oyunu Herz'in

bu filmini son yılların en ilginç Çek ürünlerinden biri sırasına yükseltmektedir. Oy./Rudolf Hrusinsky, Vlasta Chramostova, Jana Stehnova, Milos Vognic. Süresi/102 dakika.)

BALE FİLİMLERİ TOPLU GÖSTERİSİ /

— **GALINA ULANOVA** (Türkçe. Süresi/60 dakika kadar.)

— **MAYA PLISETSKAYA** (Türkçe. Süresi/70 dakika kadar.)

— **GENÇ DÜNYA BALESİ** (İngilizce. Süresi/75 dakika kadar.)

— **KÜÇÜK KAMBUR AT / THE LITTLE HUNCH HORSE / Aleksandr Radunski 1962** (Türkçe. Renkli. Oy./Maya Plisetskaya, Vladimir Vassilyev, Aleksandr Radunski. Süresi/86 dakika.)

— **ÜÇÜNCÜ GENÇLİK / TRETIA MOLODOSTJ / Jean Dreville 1966** (Renkli. Oy./Natalia Veliçko, Alla Larinova, Nikolay Çerkasov, Oleg Strizenov. Süresi/100 dakika kadar.)

— **KUĞU GÖLÜ / LEBEDINOE OZERO / Appolinari Dudko ve Konstantin Sergeyev 1968** (İngilizce. Renkli. Oy./Elena Evteeva, John Markovsky, Mahmud Essambaev. Süresi/90 dakika kadar.)

(Bale sanatı da tıpkı müzik gibi sinemanın görüntü olanaklarından büyük öçlüde yararlanabilen, müziği ve insanın ritmik hareketlerini estetik biçimler içinde geniş halk kitlelerine yayabilen bir sanat dalıdır. Sinematek'de geçen ay düzenlediğimiz «Ünlü Besteciler»le ilgili gösterilerden sonra bu ayın programında da «Sinema'da Bale ve Ünlü Balerinler» konulu bir gösteri düzenliyoruz. Bu programda sunulacak olan filimlerin büyük çoğunluğu, evrensel bale sanatı içinde özel bir yeri bulunan Rus balerinlerinin sanatlarını yansıtmaktadır... **«Galina Ulanova»** ve **«Maya Plisetskaya»** adlı filimler, doğrudan doğruya bu ünlü balerinlerin sanatları üzerine Türkçe sözlü açıklamaları olan ilginç yapıtlardır. **«Genç Dünya Balesi»** adlı ilginç yapıt İngilizce açıklamalarla sunulacaktır. Yine Türkçe sözlü açıklamaları bulunan **«Küçük Kambur At»** ise bir kez daha Maya Plisetskaya'yı karşımıza çıkaracaktır. Dünyaca ünlü Bolşoy Tiyatrosu Balesi'nin oynadığı bu ilginç Rus masalı, küçük kambur bir at üstünde periler ülkesine yolculuk yapan ve çeşitli serüvenler geçiren Ivan'ın öyküsünü ele almaktadır. Filim, Bergamo'daki 4. Uluslararası Sanat Filimleri Şenliği'nde bir ödül kazanmıştır... Bir Fransız - Sovyet ortak yapımı olan **«Üçüncü Gençlik»** ise «Korkunç İvan» ve «Aleksandr Nevski» filimlerinin büyük aktörü Nikolay

Çerkasov'un da rol aldığı, Fransız yönetmeni Jean Dréville tarafından yönetilmiş bir filimdir. Dréville, 1847'lerde Rusya'ya bale yapmak için gelmiş olan genç dansör Marius Pétipa'nın öyküsünü anlatır. Pétipa, partöneri olan güzel Maşenka'ya tutulur; evlenirler; birlikte Fransa'ya giderler; Maşenka orata tutunur; Marius Rusya'ya yalnız başına döner; ikinci bir kadınla ilişki kurar; ancak bu da onu tatmin etmez; o müzikte yenilikler arayan bir sanatçıdır; Çaykovski ile tanışır; onunla birlikte giriştikleri yeni araştırmalar Marius'a üçüncü gençliğini yaşatır Nihayet ülkemizde de gösterilen «Uyuyan Güzel» balesinin filmini yöneten A. Dudko - K. Sergeyev çifti Çaykovski'nin ünlü **«Kuğu Gölü»** balesinin filmiyle yeniden karşımıza çıkacaklar. Bu bale filminde, Odette-Odilia'da Elena Evteeva'yı, Zigfrid rolünde John Markovsky'yi seyredeceğiz.)

MODERN KLASİKLER /

— **KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA / Aleksandr Ptuşko 1961** (Sovyet sinemasının eski kuşak yönetmenlerinden olup önceleri kukla filimleri alanında büyük ün yapan Aleksandr Ptuşko'nun 1961'de yaptığı bir uzun filmi. «Kırmızı Yelkenler»in konusu A. S. Grine'in aynı adlı bir romanından alınmış. Aleksandr Yurovski-Alexei Nagorni çiftinin senaryosu bir balıkçı kasabasında yaşayan genç ve güzel Assole'ün gerçek olan düşünü anlatıyor. Kasabanın yaşlı Kartal'ı bir gün Assole'e, büyüdüğü zaman, kırmızı yelkenli bir gemiyle gelecek olan bir prensin onu harikalar ülkesine götüreceğini söyler. Gerçekten bir gün limana gelen genç ve yakışıklı bir prens, güzel Assole ile tanışır. Kartal'ın kehanetini de öğrenerek günün birinde limana kırmızı yelkenli bir gemiyle gelmeye söz verir. Ve bir gün gerçekten gelir... Ptuşko'nun sineması bu öykü içinde belirli ruh hallerini incelemekte, çok önemli olmasa bile seyredilebilen bir yapıt olmaktadır «Kırmızı Yelkenler»... Filmin bir dikkate değer yanı da başrollerini sonradan «Hamlet»te oynayacak başarılı aktris Anastasia Vertinskaya ile «Anna Karenina» ve «Savaş ve Barış»ta seyrettiğimiz başarılı aktör Vassili Lanovoi' nin paylaşmış olmasıdır. Renkli. Süresi/86 dakika.)

— **KRAL LEAR / KAROL LIR / Grigori Kozintsev 1970** (Hamlet'e getirdiği evrensel yeni yorumdan sonra Kozintsev bu kez de gene Shakespeare'in bir başka ölümsüz eserine eğiliyor. Bilindiği gibi Kozintsev'in Hamlet'i, büyük İngiliz oyun yazarının son derece çağdaş, gerçekçi ve sağlıklı bir yorumuna dayanmaktaydı. Yönetmen Kral Lear'i de aynı anlayışla incelediğini, sade ve gerçekçi bir yapıta ulaşmanın birinci derecede kendisini ilgilendirdiğini söylüyor ve şunları ekliyor: «Bana göre sorun, Shakespeare'in «Kral

Lear» adındaki eserini ister sahnede, isterse sette oyunculara 'söyletmek' değildir. Bir trajediyi bu anlayışla filme almanın hiç bir anlamı yok. Bizim amacımız serbest bir uyarlama ile yazarın söylemek istediğini sinema diliyle anlatmak. Perdede filmin her anı bir gerçeğin yansıması olmalıdır. Hem filmi çekeceğim yerleri, hem de yorumumu bu gerçeklik temeli üstüne oturttum.» «Çağdaşımız Shakespeare» adlı inceleme kitabıyla dünya çapında ün yapan Kozintsev, «Kral Lear» üzerinde yıllardanberi çalışmaktaydı. Hamlet'le «Kral Lear» filimleriniz arasında ne gibi bir bağ var sorusuna şu cevabı veriyor: «Hiç bir bağ yok. Temalar bütünüyle ayrıdır. İncelenen durumlar da apayrı. Hamlet, bir 'Monodram'dır. Çevresindeki dünya ile çatışan bir prensin iç dünyasını çizer oyun. Kral Lear ise apayrı bir açıyı belirler. Çöküse doğru giden bir uygarlığın çöküşüdür anlatılan. Eşitsizlik ve adaletsizlik oyunun temelinde yatan çöküş nedenleridir. Oyunda büyük tarihsel dönemler yer değiştirmiş, içiçe girmiş, üstüste binmiştir: Shakespeare İngilteresi, Ortaçağ ve tarihöncesi dönemler.» Filim, Kozintsev'in yorum ve yönetimi kadar Jonas Gricius'un başarılı görüntüleri ve Dmitri Şostakoviç'in büyük, çarpıcı besteleri ile de önem kazanmaktadır. Ayrıca özet verilecektir. Oy./Yuri Jarvet, Galina Volçek, Valentina Şenbrikova, Elza Radzins, Regimantas Adomaitis, Eduard Merzin, Oleg Dal.)

HASAN ÂLİ EDİZ'E SAYGI GÖSTERİSİ /

— **SIRADAN FAŞİZM / OBIKNOVENNIY FAŞİZM / Mihail Romm 1965** («Sıradan Faşizm» eski kuşak Sovyet yönetmenlerinden Mihail Romm'un, kuramcı Dziga Vertov'un izinden giderek «olayları gerçekte cereyan ettiği gibi perdeye yansıtma» yöntemine sadık kalmak suretiyle yarattığı, belge filmli türünün en başarılı birkaç eseri arasında sayılan ölmez bir yapıtıdır. Romm, Alman Faşizminin ortaya çıkışını, bu çıkışın politik ve ekonomik açıdan görünüşünü, insanlık için girişilen çılgınlığı ve ulaşılan sonu anlatırken, bütünüyle Almanların olaylar sırasında çektikleri filimlere dayanmış, bu filimleri, faşizm tehlikesine karşı günümüz insanını uyarıcı bir kişisel yorumla ve ustalıkla kurgulamıştır. Filim, Hitler Almanyasının gerçeklerini mümkün olan en öz, en çarpıcı, ve en ibret verici bir biçimde gözler önüne sermektedir. Romm'un mizahı, faşist Alman yöneticilerini de zavallılaştırmaktadır... «Sıradan Faşizm» ritmi ve canlılığı ile de önemli bir belgesel sinema eseridir. Sinematek'de defalarca gösterilen filim, Türkçe açıklamalarını yapan rahmetli çevirmen Hasan Âli Ediz'i sesiyle anmak amacıyla yeniden programa alınmıştır.)

AĞUSTOS

1 Salı	/16.30 - 19.00/	**KRAL LEAR** / **KAROL LIR** / Grigori Kozintsev 1970
2 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	**KIRMIZI YELKENLER** / **ALYE PARUSA** / Aleksandr Ptuşko 1961
3 Perşembe	/ 16.30 /	**GALINA ULANOVA** / Belge filmi
	/ 19.00 /	**ÜÇÜNCÜ GENÇLİK** / **TRETIA MOLODOSTJ** / Jean Dreville 1966
4 Cuma	/16.30 - 19.00/	**KRAL LEAR** / **KAROL LIR** / Grigori Kozintsev 1970
5 Cumartesi	/ 16.30 /	**KUĞU GÖLÜ** / **LEBEDINOE OZERO** / A. Dudko - K. Sergeyev 1968
	/ 19.00 /	**MAYA PLISETSKAYA** / Belge filmi
6 Pazar	/16.30 - 19.00/	**GENÇ DÜNYA BALESİ**
8 Salı	/ 16.30 /	**GENÇ DÜNYA BALESİ**
	/ 19.00 /	**KÜÇÜK KAMBUR AT** / **THE LITTLE HUNCH HORSE** / Aleksandr Radunski 1962
9 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	**SIRADAN FAŞİZM** / **OBIKNOVENNIY FAŞİZM** / Mihail Romm 1965
10 Perşembe	/16.30 - 19.00/	**ÜÇÜNCÜ GENÇLİK** / **TRETIA MOLODOSTJ** / Jean Dreville 1966
11 Cuma	/ 16.30 /	**MAYA PLISETSKAYA** / Belge filmi
	/ 19.00 /	**GALINA ULANOVA** / Belge filmi
12 Cumartesi	/ 16.30 /	**KIRMIZI YELKENLER** / **ALYE PARUSA** / Aleksandr Ptuşko 1961
	/ 19.00 /	**KRAL LEAR** / **KAROL LIR** / Grigori Kozintsev 1970
13 Pazar	/16.30 - 19.00/	**KÜÇÜK KAMBUR AT** / **THE LITTLE HUNCH HORSE** / Aleksandr Radunski 1962

15 Salı	/16.30 - 19.00/	**EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP** / Jiri Krejcik 1960
16 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	**KUĞU GÖLÜ / LEBEDINOE OZERO** / A. Dudko K. Sergeyev 1968
17 Perşembe	/16.30 - 19.00/	**SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY** / Jiri Menzel 1966
18 Cuma	/16.30 - 19.00/	**SIRADAN FAŞİZM / OBIKNOVENNIY FAŞİZM** / Mihail Romm 1965
19 Cumartesi	/16.30 - 19.00/	**ROMEO, JULİET VE KARANLIK / ROMEO, JULİE A TMA** / Jiri Weiss 1960
20 Pazar	/16.30 - 19.00/	**EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU** / J. Rohac - V. Svitavek 1964
22 Salı	/16.30 - 19.00/	**ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL** / Juraz Herz 1968
23 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	**BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM** / Vera Chytilova 1963
24 Perşembe	/ 16.30 /	**EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP** / Jiri Krejcik 1960
	/ 19.00 /	**SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY** / Jiri Menzel 1966
25 Cuma	/ 16.30 /	**ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL** / Juraz Herz 1968
	/ 19.00 /	**BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM** / Vera Chytilova 1963
26 Cumartesi	/ 16.30 /	**ROMEO, JULİET VE KARANLIK / ROMEO, JULİE A TMA** / Jiri Weiss 1960
	/ 19.00 /	**EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU** / J. Rohac - V. Svitavek 1964

27 Pazar	/	16.30	/	**KRAL LEAR / KAROL LIR** / Grigori Kozintsev 1970
	/	19.00	/	**KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA** / Aleksandr Ptuşko 1962
29 Salı	/	16.30	/	**SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY** / Jiri Menzel 1966
	/	19.00	/	**ROMEO, JULİET VE KARANLIK / ROMEO, JULIE A TMA** / Jiri Weiss 1960
30 Çarşamba	/	16.30	/	**EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU** / J. Rohac - V. Svitavek 1964
	/	19.00	/	**ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL** / Juraz Herz 1968
31 Perşembe	/	16.30	/	**BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM** / Vera Chytilova 1963
	/	19.00	/	**EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP** / Jiri Krejcik 1960

Sinevizyon

1972 - 73 SİNEMA SEZONUNDA
EN BÜYÜK FİLİM VE ARTİST İSİMLERİNİ
BİR ARAYA GETİREN LİSTESİNİ SUNAR

Filmin Adı :	Yönetmeni :	Oyuncuları :
KANUNUN KUVVETİ French Connection	William Friedkin	Gene Hackman Fernando Rey
BELALI ELMAS Hot Rock	Peter Yates	Robert Redford George Segal
BANDOLERO Bandolero	Andrew V Maclaglen	James Stewart Dean Martin
M. A. S. H. Cephede Eğlence	Robert Altman	Elliot Gould Donald Sutherland
İKİ SEVGİLİ John and Mary	Peter Yates	Dustin Hoffman Mia Farrow
ÇİNİN ESRARI Chairman	J. Lee Thomson	Gregory Peck Anne Heywood
MAYMUNLAR CEHENNEMİNDEN KAÇIŞ Espace from the Planet of the Apes	Ted Post	Charlton Heston Maurice Evans
AŞKA ELVEDA Hello Goodbye	Jean Negulesco	Michael Crawford Curd Jurgens
MACERA GEMİSİ Sand Pebbles	Robert Wise	Steve McQueen Richard Attenborough
İKİLİ OYUN Justine	George Cukor	Anouk Aimee Dirk Bogarde
ÇILGINLAR Joanna	Michael Sarne	Genevieve Waite Christian Doermer
AŞK PERİLERİ Touchables	Bob Freeman	Judy Huxtable Esther Anderson
ESRARENGİZ ÖLÜMLER Reptile	John Gilling	Noel Willman Ray Barrett

GENÇ KIZLAR Prime of Miss Jean Brodie	Ronald Neame	Maggie Smith Robert Stephens
ÇIPLAKLAR VADİSİ Beyond the Valley of the Dolls	Russ Meyer	Dolly Read Cynthia Myers
İKİ YÜZLÜ TEHLİKE Danger Has Two Faces	John Newland	Robert Lansing Dana Wynter
SİMSARIN DÜĞÜNÜ Mariage of A Young Stockbroker	Lawrence Turman	Richard Benjamin Joanna Shimkus
CASUSLAR MÜCADELESİ Capetown Affair	Robert D. Webb	Claire Trevor Jacqueline Bisset
CİNAYET ANLAŞMASI Hard Contract	S. Lee Pogostin	James Coburn Lee Remick
BEŞ MİLYON YIL Five Million Years To Eart	Roy Baker	James Donald Andrew Keir
SÖZ La Promesse	Paul Feyder	Jacqueline Bisset Giselle Pascal
DÜŞÜŞ Decline and Fall	John Krish	Jean François Mavrin
ZEVK VE IZDIRAP Agony and Ecstasy	Carol Reed	Charlton Heston Rex Harrison
KÖR ADAM Blindman	Ferdinando Baldi	Tony Anthony Ringo Star
KOVBOYLAR Culpepper Cattle Co.	Dick Richards	Gary Grimes Billy Green Bush
ÖLÜM ÇETESİ Grissom Gang	Robert Aldrich	Scott Wilson Tony Musante
YEDİ DAKİKA Seven Minutes	Russ Meyer	Wayne Maunder Edy Williams
SON AŞK Kotch	Jack Lemmon	Walter Matthau Deborah Winters
KABARE (ELVEDA BERLİN) Cabaret	Bob Fosse	Liza Minelli Michael York
IZDIRAP ÇOCUĞU David Copperfield	Delbert Mann	Richard Attenborough Cyril Cusack
IVAN DENISOVIÇ'İN HAYATINDA BİR GÜN One Day in the Life of İvan Denisovich	Casper Wrede	Tom Courtenay Espen Skjonberg

KAN AKACAK **La Saignée**	Claude Mulot	**Bruno Pradal** **Charles Southwood**
KÜÇÜK SEVGİLİ **Say Hello to Yesterday**	Alvin Rakof	**Leonard Whiting** **Jean Simmon**
GENÇLİK RÜYASI **Faustine et le Bel Ete**	Nina Companeez	**İsabelle Adjani** **Muriel Catala**
SAVAŞ VE KADIN **Le Sauveur**	Michel Mardore	**Horst Bucholz** **Muriel Catala**
KIRMIZI DUDAKLAR **Les Levres Rouges**	Harry Kumel	**Delphin Seyrig** **John Karlen**
GEMİ SOYGUNCULARI **When Eight Bells Toll**	Etienne Perier	**Anthony Hopkins** **Robert Morley**
KORKUNÇ İNTİKAM **The Vengeance of She**	Cliff Owen	**John Richardson** **Olinka Berova**
TEHLİKELİ MELEK **I Deal in Danger**	Walter Grauman	**Robert Goulet** **Christine Carere**
VİKİNGLER KRALİÇESİ **Viking Queen**	Don Chaffey	**Don Murray** **Carita**

Sinevizyon'un Yeni Filimleri

1971-72 mevsiminin en ilginç filimlerini getirmiş olan Sinevizyon'un 1972-73 mevsimi için ilân etmiş olduğu listede de, birçok ilginç filim hemen dikkati çekiyor. Öteki şirketlerde olduğu gibi Sinevizyon'un listesinde de genellikle yeni sinemacıların, genç kuşak yönetmenlerinin ilginç yapıtları yer alıyor. 1972-73 mevsiminin belli başlı özelliği de sanırız bu yeni, dinamik sinema ürünlerinin bir araya toplanması olacak.

İlk bakışta Robert Altman'ın 1970 Cannes Şenliği I. si **«M. A. S. H. — Cephede Eğlence»** si Amerikan sineması adına dikkati çekiyor. Altman, ülkemizde, bir mevsim sonunda «Feza Yarışı — Countdawn» adlı önemli olmayan tek filmi gösterilmiş, aslında ilginç bir yeni sinemacı. Başka bir listede bulunan **«Sirkte Cinayet — Brewster McCloud»** adlı yapıtı da bu mevsim gösterilecek olan Altman, «M.A.S.H.»i ile hicivci bir komedi yapmış. Filim deli dolu bir bürlesk havasında, askerî doktorlarla hemşirelerin ilişkilerini ele alarak, Amerikan Ordusunun disiplin anlayışıyla alay ediyor;

anti-militarist bir eleştiriye ulaşıyor. «Cephede Eğlence», «Temas»ın ilgi çekici oyuncusu Elliott Gould'u da çıkaracak karşımıza. Sinema dili, stili, beğenilmiş, beklenmeğe değer bir yapıt.

Listenin ikinci favori yönetmeni Peter Yates... Türk sinemaseverlerinin «Gangsterin Kaderi — Bullitt» adlı ilginç yapıtıyla hatırlayacakları Yates, yine iki ilginç filmiyle sınav verecek. İlk filim, Dustin Hoffman ve Mia Farrow gibi iki genç ama güçlü oyuncuyu yanyana getiren ve iki sevgilinin ilişkilerini, içinde yaşadıkları toplumla olan çatışmalarını iyi bir sinemayla anlatan **«İki Sevgili — John and Mary»**... 1972'de yaptığı ve Robert Redford'la George Segal gibi yine iki iyi oyuncuyu bir araya getirdiği öteki filmi ise, kanun dışı iki arkadaşın giriştikleri yeni bir soygunun öyküsünü anlatan ve buradan çıkarak kendi toplumunu yer yer eleştirmeye çalışan, iyi anlatımlı, ilginç yapıtı **«Belâlı Elmas — The Hot Rock»**.

Amerika'da bu yıl «En İyi Filim» Oscar'ını alan **«French Connection»** da «Kanunun Kuvveti» adıyla Sinevizyon'un listesinin başına oturmuş bulunuyor. Bu filmin yönetmeni William Friedkin de yenilerden. Türkiye'de Friedkin'den seyredeceğimiz ilk filim olan «Kanunun Kuvveti», yönetmenin beşinci uzun filmi. Özellikle anlatımı açısından batılı eleştirmenlerden yüksek notlar alan ve Yates'in «Bullitt» ine benzetilen bu filim de polisiye bir konuya sahip. Friedkin, belgeselliğe yaklaşan gerçekçi bir dille ve hızlı, çarpıcı bir sinemayla, New York'lu bir polis şefinin uyuşturucu madde kaçakçılarıyla olan mücadelelerini anlatıyor. «Oscar» kazanan filim, iyi sinema dilime karşın, özü açısından peşinen tartışma götürür bir nitelik taşıyor.

«Aşk Mevsimi — The Graduate» adlı ilginç filmin yapımcısı Lawrence Turman'ın yönetmenlik denemesi olan **«Marriage of A Young Stockbroker»** da **«Simsarın Düğünü»** adıyla bu listeye girmiş. Turman, «Aşk Mevsimi»ne kaynak olan romanın yazarı Charles Webb'in bir başka romanını bu kez yönetmen olarak aktarmış perdeye. Gözü karısının dışında olan genç bir simsar, boşanıp işini de terkedince, tam bir «özgürlük» içinde karısıyla yeniden yaşamaya başlıyor... Turman bu öyküden çıkarak yine püriten Amerikan toplumuna yükleniyor; ilginç, tatlı bir eleştirme getiriyor önümüze.

Bir yapımcıdan sonra bir oyuncunun, Jack Lemmon'un ilginç yönetmenlik denemesi dikkati çekiyor. Yönetmen Lemmon, **«Son Aşk — Kotch»** adlı bu ilk yapıtında, 72 yaşında bir büyükbabanın aşkını, Billy Wilder'dan etkiler

taşıyan usta bir yönetimle sevdiriyor. Başrolünde başarılı aktör Walter Matthau'nun oynadığı filim, duygusal bir aile dramının bazı klişeleşmiş unsurlarını taşımasına rağmen tutarlı bulunuyor.

Listede bir de ilginç İngiliz güldürüsü var. Yeni bir yönetmenin, John Krish' in imzasını taşıyan **«Düşüş — Decline and Fall .. of A Birdwatcher»**, Evelyn Waugh'un güldürü romanından serbest bir uyarlama niteliği taşıyor. 1920 yıllarında Oxford'dan kovulan bir öğrencinin serüvenlerini anlatan filim, o dönem İngiliz toplumuna da eleştirmeli bir biçimde eğilmeyi deniyor.

«Sweet Charity» adlı müzikal filmin yönetmen ve koreograf'lığını yaparak sinemaya geçen Robert Fosse'un yeni filmi **«Elveda Berlin — Cabaret»** de Sinevizyon'un listesinde yer almış. Filim, 1930'ların Berlin'inde şöhrete ulaşmak isteyen genç bir kabare yıldızı ile lisan dersleri vererek hayatını kazanan bir İngiliz delikanlısının öyküsünü anlatıyor. Fosse'un filmi iyi bir sahne müzikali versiyonu sayılıyor.

Listede dikkati çeken iki yapıt da yeni western'cilerden Andrew V. Mac Laglen'in **«Bandolero»** adlı western komedisi ile Casper Wrede'in Solzenitzin'in romanından uyarladığı **«İvan Denisoviç'in Hayatında Bir Gün — One Day in the Life of Ivan Denisovich»**... İlk filim James Stewart, Dean Martin ve Raquel Welch'i bir araya getiren sevimli bir western; ikincisi ise başrolünde Tom Courtenay'ın oynadığı oldukça başarılı bir roman uyarlaması.

Listede yer alan yaşlı yönetmenlere ait filimler arasında da, Robert Aldrich'in, James Hadley Chase'in bir romanından çıkarak 1931 Kansas City'sinde bir kadın kaçırma olayını anlattığı **«Ölüm Çetesi — The Grissom Gang»**; Robert Wise'ın 2. Dünya Savaşı'nda Amerikalı denizcilerin uzakdoğudaki bir harekâtını anlattığı **«Macera Gemisi — The Sand Pebbles»**; George Cukor'un Lawrence Durrell'den uyarladığı, Anouk Aimée ile Dirk Bogarde'ın oynadıkları, 1930'larda geçen ağdalı aşk öyküsü **«İkili Oyun — Justine»**; Carol Reed'in Irving Stone'un romanından çıkarak Michelangelo' nun yaşamı üzerine çevirdiği **«Zevk ve Izdırap — The Agony and the Ecstasy»**; Delbert Mann'ın Charles Dickens'tan uyarladığı **«Izdırap Çocuğu — David Copperfield»** yer alıyorlar.

Listenin geri kalan filimleri arasında da genç yönetmenlerden Harry Kumel'in ilginç korku filmi **«Kırmızı Dudakla r— Les Levres Rouges»**; Michael Sarne'ın evini terkedip özgür yaşamayı seçen taşralı bir kızı anlatan **«Çılgınlar — Joanna»**; Bob Freeman'ın dört genç kızın serüvenini anlatan filmi **«Aşk Perileri — Touchables»** ve Don Taylor'un «Science — fiction» türünde ilginç bir serinin üçüncü filmi olan **«Maymunlar Cehenneminden Kaçış— Escape from the Planet of the Apes»** belirtilebilir.

AKÜN FİLM

1972 - 73 SİNEMA SEZONU İÇİN

DEV SANATÇILARIN DEV FİLİMLERİNİ

SUNAR

Filmin Adı :	Yönetmeni :	Oyuncuları :
İRLANDALI KIZ Ryan's daughter	David Lean	Robert Mitchum Sarah Miles
SERSERİ Villain	Michael Tuchner	Richard Burton Nigel Davenport
DÜNYANIN UCUNDAKİ FENER Light at the edge of the world	Kevin Billington	Kirk Douglas Yul Brynner
SON FİRAR The last run	Richard Fleischer	George C. Scott Tony Musante
TAKİP The ravine	Rız Otolari	David Mc Callum Nicoletta Machiavelli
GECE KAÇAKÇILARI Moonshine war	Richard Quine	Richard Widmark Patrick Mc Goohan
KÖTÜ ADAM Guns of diablo	Boris Sagal	Charles Bronson Suzan Oliver

SANDIKTAKİ CESET Jo-gazebo	Jean Girault	**Louis De Funes** **Claude Gensac**
MEÇHUL VENEDİKLİ Venetian anonymous	Enrico Maria Salerno	**Florinda Bolkan** **Tony Musante**
ATEŞ HATTI War devils	Bert Albertini	**Pascale Petit** **Anthony Steel**
ERKEK, KADIN VE PARA Man, woman and money	Luciano Selco	**Marcello Mastroianni** **Virna Lisi**
DÜŞMAN KARDEŞLER Saddie the wind	Robert Parrish	**John Cassavetes** **Robert Taylor**
KAHRAMANIN SONU Monte walsh	William A. Fraker	**Lee Marvin** **Jeanne Moreau**
HAYALETLER ŞATOSU House of dark shadows	Dan Curtis	**David Selby** **Lara Parker**
ŞEREFLİ GÜNLER Twilight of honor	Boris Sagal	**Richard Chamberlain** **Joey Heatherton**
MAVİ DENİZ BEYAZ ÖLÜM Blue water - White death	Peter Gimbel	**Peter Gimbel** **Valerie Taylor**
SON DARBE Rio lobo	Howard Hawks	**John Wayne** **Jennifer O'neill**
SEVİŞME VAKTİ La califfa	Alberto Bevilacqua	**Romy Schneider** **Ugo Tognazzi**
İNTİKAM Darker than amber	Robert Clouse	**Rod Taylor** **Suzy Kendall**
KÜÇÜK DEV ADAM Little big man	Arthur Penn	**Dustin Hoffman** **Faye Dunaway**
ÇILGIN SAVAŞÇILAR Kelly's heroes	Brian G. Hutton	**Clint Eastwood** **Telly Savalas**

Akün Film'in Yeni Filimleri

Metro Goldwyn Mayer şirketinin Türkiye dağıtımcısı Akün Film'in 1972-73 mevsimi için ilân ettiği liste, genellikle, tanınan, tutulan oyuncularla çevrilmiş iş şansı yüksek serüven filimlerinden meydana gelmiş. Buna karşılık mevsimin başa güreşecek birkaç filminin de bu listede karşımıza çıktığını belirtmek gerek. Amerikan sinemasının eski kuşağından Howard Hawks, orta kuşağından Arthur Penn ve görüntü yönetmeni William A. Fraker, ilginç birer western'le bu listede yer almışlar.

Üçlünün en ilginçi kuşkusuz ki Arthur Penn'in **«Küçük Dev Adam — Little Big Man»** adlı filmi. Penn, Thomas Berger'in romanından uyarladığı bu yapıtında, 121 yıl hayatta kalan kızılderili Küçük Büyük Boynuz'un öyküsünü anlatıyor; bu öyküyle western dünyasına yeni, eleştirmeli bir bakış getiriyor; alaycı, sevimli, değişik ve önemli bir sinema eserine imzasını atmış oluyor. Penn'in ulaştığı başarılı sonuçta başoyuncu Dustin Hoffman'ın da payı büyük... Ancak uzunluğu 3 saati bulan bu başarılı yapıtı ne kadar kesintiyle seyredeceğimiz ve filmin neler kaybedeceği henüz belirsiz. **«Bullitt», «Rosemary's Baby»** gibi filimlerin görüntü yönetmeni William A. Fraker'in ilk yönetmenlik denemesi olan **«Kahramanın Sonu — Monte Walsh»** ise Penn'inkine göre daha ağırbaşlı, daha klasik anlamda bir western. Başrollerini Lee Marvin, Jeanne Moreau, Jack Palance gibi güçlü oyuncuların canlandırdığı «Monte Walsh» da yönetmen Fraker, 20. yüzyılda yok olmakta olan eski, bileği kuvvetli kovboyların dramını getiriyor karşımıza. Filim western için bir «ağıt» niteliğinde, düşündürücü ve ilginç bir sinema çalışması.

Howard Hawks'ın aynı listedeki son eseri **«Son Darbe — Rio Lobo»** ise iyiden iyiye «akademik» bir western. Başrolünde John Wayne'ın oynadığı «Rio Lobo» türüne yeni birşeyler katmayı pek düşünmeden Amerikan iç savaşı sonrası yıllarını bir kez daha çıkaracak karşımıza. Filim Hawks'ın artık iyice yorulduğunu ortaya koyabilecek nitelikte. Ancak Hawks kahramanları, Hawks mizahı ve tümüyle Hawks'ın evreni «Rio Lobo»da kendini yine gösterebilecek... Aynı listede Robert Parrish'in imzasını taşıyan yine «akademik» kalıplar içinde anlatılmış, yaşı da eski bir western daha dikkati çekiyor. Bu da 1958 yapımı, Robert Taylor'lu **«Düşman Kardeşler — Saddle the Wind»**...

Listenin yükünü çeken serüven filimleri arasında, eski kuşaktan David Lean'ın, Robert Mitchum'lu **«İrlandalı Kız — Ryan's Daughter»**i; Richard Quine'ın, Richard Widmark'lı **«Gece Kaçakçıları — Moonshine War»**; Richard Fleischer'in, George C. Scott'lu **«Son Firar — The Last Run»**ı; yeni kuşaktan Michael Tuchner'in, Richard Burton'lu **«Serseri — Villain»**si; Brian G. Hutton'ın, Clint Eastwood'lu **«Çılgın Savaşçılar — Kelly's Heroes»** ı ve Kevin Billington'un, Kirk Douglas ve Yul Brynner'li **«Dünyanın Ucundaki Fener — Light at the Edge of the World»**i var... Bu filimlerin hepsi, hareketli, sürükleyici, heyecanlı serüven filimleri... Lean, konusu 1916 İrlanda'sında geçen bir aşk serüveni anlatıyor. Quine bir gangsterlik olayını perdeye getiriyor. Fleischer de polisiye bir öyküyü ele alıyor... Tuchner'in «Serseri»si de bir gangster öyküsü içinde «homoseksüellik» sorununa değinmeğe çalışıyor. Hutton, 2. Dünya Savaşı'nda geçen heyecanlı bir savaş filmi veriyor. Nihayet, Kevin Billington'un Jules Verne'den uyarladığı yeni yapıtı, değişik bir deneme olarak bu filimler arasında en beklenmeğe değeri gözüküyor.

Akün Film'in listesinde sözü edilebilecek birkaç filim daha var. Bunlardan, özellikle denizdibi çekimleriyle ilgi çekecek değişik, belgesel bir yapıt olan Peter Gimbel — James Lipscomb çiftinin **«Mavi Deniz, Beyaz Ölüm — Blue Water, White Death»** ilgiyle izlenebilecek nitelikte sayılabilir.
«M.A.S.H.»in yönetmeni Robert Altman'ın sonraki yapıtı **«Sirk'te Cinayet — Brewster Mc. Cloud»** de ilginç, psikolojik bir polisiye olarak dikkati çekiyor... İtalyan yönetmeni Nanni Loy'un, 2. Dünya Savaşı'nda Alman işgali altındaki Napoli kenti halkının direniş öyküsünü çarpıcı, başarılı bir sinemayla verdiği **«Savaş Günleri — Le Quattro Giornate di Napoli»** ise mevsimin tutarlı yapıtları arasında rahatlıkla sayılabilecek bir düzeyde... Bir başka İtalyan filmi **«Sevişme Vakti — La Califfa»** ise yazar Alberto Bevilacqua'nın bir yönetmenlik denemesi olarak dikkati çekiyor. İşçilerin önderliğini yapan genç bir kızla bir fabrika patronunun aşk ilişkilerini anlatan filim, Romy Schneider'le Ugo Tognazzi'yi biraraya getiriyor... Bevilacqua'nın filmi öyküsünün kuramsal eleştirisi yapılırsa ters ve sakat, oysa görüntüleri ve açık sahneleriyle «iş yapma» yönünden doyurucu görünüyor.

ULUS FİLM

1972 - 73 SİNEMA SEZONU İÇİN EN SEÇME FİLİMLERİ İÇİNE ALAN DEV LİSTESİNİ SUNAR

Filmin adı :	Yönetmeni :	Oyuncuları :
KIRMIZI GÜNEŞ Soleil Rouge	Terence Young	Charles Bronson Alain Delon
HIRSIZLAR Le Casse	Henri Verneuil	Jean Paul Belmondo Omar Sheriff
BÜYÜK VURGUN The Dollars	Richard Brooks	Warren Beatty Goldie Hawn
GİZLİ İLİŞKİLER Zee And Co.	Brian G. Hutton	Elizabeth Taylor Michael Cain
PETROLCULAR Les Petroleuses	Christian Jacque	Brigitte Bardot Claudia Cardinale
KORKUNÇ TEŞKİLÂT The Organization	Don Medford	Sidney Poitier Barbara McNair
ATEŞ ÇEMBERİ Le Cercle Rouge	Jean Pierre Melville	Alain Delon Andre Bourvil
ÇAPKIN KIZ The Owl And The Pussycat	Herbert Ross	Barbra Streisand George Segal
DEVLER ÜLKESİ Chato's Land	Michael Winner	Charles Bronson Jack Palance
SAHTEKÂR Le Voyou	Claude Lelouch	Jean Louis Trintignant Daniele Delorme
YABANDAN GELEN ADAM Duck You Sucker	Sergio Leone	Rod Steiger James Coburn
SİSLİ GÜNLER House Under The Tree	Rene Clement	Faye Dunaway Maurice Ronet
KANLI SALTANAT Macbeth	Roman Polanski	Jon Finch Martin Shaw

ESRAR YUVASI Puppet On A Chain	Geoffrey Reeve	**Barbara Parkins** **Sven Bertil Taube**
ÇIPLAK MANKEN La Prisonniere	Henri G. Clouzot	**Laurent Terzieff** **Dany Carrel**
KIZGIN VE SAKİN Buck And The Preacher	Sidney Poitier	**Şidney Poitier** **Harry Belafonte**
ŞON YAPRAK Pascal (L'Arbre De Noel)	Terence Young	**William Holden** **Virna Lisi**
SABATA DÖNÜYOR Return Of Sabata	Frank Kramer	**Lee Van Cleef** **Reiner Schone**
HAYALİMDEKİ KIZ Jennifer On My Mind	Noel Black	**Michael Brandon** **Tippy Walker**
KORKUNUN İÇİNDE Blind Terror	Richard Fleischer	**Mia Farrow** **Robin Bailey**
GECE MİSAFİRLERİ Visiters Of The Night	Terence Young	**Charles Bronson** **Liv Ullman**
BERBAT BİR PAZAR GÜNÜ Sunday Bloody Sunday	John Schlesinger	**Glenda Jackson** **Peter Finch**
ÖLÜM AVI Hunting Party	Don Medford	**Gene Hackman** **Simon Oakland**
AŞK MAKİNASI Love Machins	Jack Haley	**David Hemmings** **Dyan Cannon**
ÇİRKİN KAHRAMAN Doc	Frank Perry	**Faye Dunaway** **Stacy Keach**
SEKS DERSİ La Leçon Particuliere	Michel Boisrond	**Natalie Delon** **Robert Hossein**
LONDRA CANAVARI Strangler Of Rillington Pl.	Richard Fleischer	**Richard Attenborough** **Judy Geeson**
ARKADAŞLIK UĞRUNA To Find A Man	Arnold Schulman	**Pamela Martin** **Phillis Newman**
SALİNA YOLU Road To Salina	Georges Lautner	**Mimsy Farmer** **Robert Walker**
MERHAMETSİZLER Fools Parade	Andrew McLaglen	**James Stewart** **George Kennedy**
İLKEL AŞK Creature The World Forgot	Don Shaffey	**Julie Ege** **Tony Bonner**

MİŞEL STROGOF Michel Strogoff	E. Visconti	John Phillip Law Mimsy Farmer
KANATLI ŞEYTANLAR Winged Devile	Duccio Tessari	Barbara Bouchet Riccardo Salvino
KIRIK HAYALLER Pieces Of Dreams	Daniel Haller	Robert Forster Lauren Hutton
ÇIPLAK BİR KADINA NE DERSİNİZ What Do You Say To A Naked Lady	Allen Funt	
TANKLARIN SAVAŞI Great Battle	Yuri Ozerof	

Ulus Film'in Yeni Filimleri

Geçen mevsim listesindeki dört ilginç filmi (Zalimler; Bunalım; Soruşturma; Kardeşler Çetesi) sansür; birisi de sıkıyönetim tarafından yasaklanan Ulus Film'in 1972-73 için ilân ettiği listede, bazı güçlü ve ilginç filimlere yine rastlanılabiliyor. Geçen mevsim İstanbul'da gösterilemeyen Billy Wilder'ın başarılı güldürüsü **«Şerlok Holmes — The Private Life of Sherlock Holmes»**; «Geceyarısı Kovboyu»nun yönetmeni John Shlesinger'in geçen yıl Avrupa'da büyük övgü toplayan yapıtı **«Berbat Bir Pazar Günü — Sunday Bloody Sunday»**; Polonya asıllı Roman Polanski'nin yeni, değişik ve çarpıcı Shakespeare uyarlaması **«Kanlı Saltanat — Macbeth»** ve gangster filimleri uzmanı Jean-Pierre Melville'in kalitesi yanında Avrupa'da büyük iş de yapan filmi **«Ateş Çemberi — Le Cercle Rouge»** önümüzdeki mevsimin en başarılı yaptıları arasına bu listeden girebilecek en güçlü adaylar... Sir Arthur Conan Doyle'un «Şerlok Holmes» romanlarındaki kahramanları özel bir serüvende kullanan Wilder, Holmes'un öyküsüyle hicivci, ilginç bir güldürü koymuş ortaya... Schlesinger, «Yalnız Kalpler»in başarılı aktrisi Glenda Jackson ve Oliver Reed, Peter Finch gibi oyuncularla çevirdiği «Berbat Bir Pazar Günü» nde iki erkek, bir kadın arasında gelişen homoseksüel ilişkileri ele alarak, bu insanların evrenini ortaya çıkarmaya çalışmış...

Welles ve Kurosawa gibi büyük ustaların başarılı «Macbeth» denemelerinden sonra Polanski'nin yaptığı yeni «Macbeth» ise kimilerine göre daha canlı, vurucu ve başarılı; kiimlerine göre de daha zayıf bir uyarlama sayılıyor... Melville'in bir gangsterin intikam öyküsünü anlattığı «Ateş Çemberi» ise, yönetmenin formunda olduğunu belli eden başarılı bir filim olmuş. Bu filmin oyuncu kadrosu da oldukça güçlü: Alain Delon, Yves Montand, Bourvil, Gian Maria Volonté.

Listede başka Fransız filimleri de var. Ancak bunların hiçbiri Melville'in filmi kadar güçlü sayılamaz. Claude Lelouch'un **«Sahtekâr — Le Voyou»**; René Clément'ın **«Sisli Günler — La Maison sous les Arbres»**; Henri - Georges Clouzot'nun **«Çıplak Manken — La Prissonière»**; Henri Verneuil' ün **«Hırsızlar — Le Casse»**; Christian- Jaque'ın **«Petrolcüler — Les Petroleuses»**; Michel Boisrond'un **«Seks Dersi — La Leçon Particulière»**; Terence Young'un **«Kırmızı Güneş — Le Soleil Rouge»**; George Lautner'nin **«Salina Yolu — La Route de Salina»** filimleri... Bunlar arasında Lelouch'un 1971 Raoul Lévy ödülünü ve yönetmen olarak «Altın Donatello» ödülünü alan polisiye filmi biraz daha önemsenebilir. Lelouch, günümüzün tipik bir fırsatçı, serseri tipinin, bir gangsterin soygun öyküsünü anlatmış. Filmin başrolünde Jean-Louis Trintignant oynuyor... Clément, Paris'te yaşayan mutlu bir Amerikalı ailenin içine düştükleri heyecanlı olayları anlatıyor «Şisli Günler»inde... 1960'ta çevirdiği «Hakikat»ten beri ilk yapıtını veren Clouzot ise «Çıplak Manken»iyle eski «suspense»larının havasından uzak sade, önemsiz bir seks-dramı yönetmiş oluyor... Henri Verneuil'ün «Hırsızlar» ı da kendisi için alışılmış türden bir soygun filmi. Jean-Paul Belmondo, Robert Hossein ve Renato Salvatori, 300 milyonluk zümrütlerin peşindeki üç adam, Ömer Şerif de onları izleyen polis rolünde... Terence Young'ın önemsiz serüven filmi «Kırmızı Güneş»in oyuncu kadrosu da zengin: Alain Delon, Charles Bronson, Toshiro Mifune ve Ursula Andress. Michel Boisrond'un «Seks Dersi» eski yeni-dalga filimlerinin havasını taşıyan hafif bir aşk filmi; Lautner'in «Salina Yolu» heyecanlı bir serüven filmi niteliğindeler... Christian-Jacque'ın B.B.'li, C.C.'li filmi «Petrolcüler» ise konusu Amerika'da geçen bir western komedisi.

Listenin Amerikan western'leri arasında ise, Frank Perry'nin **«Çirkin Kahraman — Doc»**i; Andrew V. MacLaglen'in **«Merhametsizler — Foolş' Parade»**i; Michael Winner'ın **«Devler Ülkesi — Chato's Land»** dikkati çekiyor... Perry, yeni filmi «Doc»ta, «Aşıklar—The Swimmer» filmindeki allegorik tutumunu tekrarlayarak western'in nice filimlere konu olmuş eskimez kahramanları Doc Holliday'le Wyatt Earp'ü bugünün toplumunun bunalımlarını

taşıyan iki karşıt tip olarak kullanarak onlara simgesel bir anlam katmayı deniyor. Perry'nin bu denemesine karşılık «mizahî westernler» yönetmeni Andrew V. MacLaglen «Merhametsizler»i ile kendi stilini sürdürüyor ve hapisten çıkan üç adamın toplumda tutunmak istedikçe toplum ve kanun dışına itilmelerini yine bir komedi temposunda anlatıyor. Filmin başrolünde James Stewart oynuyor... «Kanun Adamı — Lawman» ile ilk western'ini yapan Michael Winner ise yeni westerni «Devler Ülkesi»nde ırkçılık sorununa eğiliyor ve beyazlar tarafından rahat bırakılmayan bir kızılderiliyle karısının öyküsünü anlatıyor.

Sidney Poitier'nin ilk yönetmenlik denemesi olan **«Kızgın ve Sakin — Buck and the Preacher»**de de zenci-beyaz çatışmaları konu ediniliyor. Zenciler, beyaz çeteci haydutlara karşı yerlilerden de destek görüyorlar... Ancak bütün iyi niyetine karşılık, Poitier'nin çalışmasının sıradan bir düzeyde kaldığı ve yön vericilikten uzakta, «hepimiz kardeşiz» görüşüne yakın bir çizgide bulunduğu ileri sürülüyor... Poitier'nin filmine karşılık aynı listedeki Richard Brooks imzalı yepyeni bir yapıt, **«Büyük Vurgun — The Dollars»**, «Profesyoneller»in başarılı Brooks'u hatırlanılarak ilgiyle beklenmeğe değer gözüküyor... Brooks gibi listenin başlarında yer alan ve Elizabeth Taylor, Michael Caine, Susannah York gibi oyuncuları biraraya getiren bir başka yeni filim, Brian G. Hutton'ın **«Gizli İlişkiler — Zee and Co.»** ise anormal ilişkiler içindeki birkaç insanın öyküsünü melodram düzeyini aşamayan bir biçimde anlatarak ilgi çekmiyor...

Buna karşılık «Goodbye Mr. Chips»in yönetmeni Herbert Ross'un, Barbara Streisand George Segal çiftiyle ve Bill Manhoff'un Broadway'de büyük başarı kazanmış oyunundan uyarlayarak çevirdiği **«Çapkın Kız — The Owl and the Pussycat»** oldukça başarılı bir komedi sayılıyor... Bir de genç İtalyan yönetmeni ve Luchino Visconti'nin yeğeni Eriprando Visconti'nin John Philip Law'la yaptığı yeni Jules Verne uyarlaması **«Strogoff»**un bu listenin beklemeğe değer filimleri arasında bulunduğunu belirtelim.

Sinematek Üyeleri :

— Ticarî sinemalarda görülmesine imkân olmayan filimleri görebilirler.
— Kitaplıktan yararlanırlar.
— Açık oturumlara, konferanslara, tartışmalara katılırlar.
— Filimler veya sinemayla ilgili belgeler üzerinde araştırma yapmak isterlerse Sinematek'in kendilerine sağladığı imkânlardan yararlanırlar.
— Sinema sanatı ile ilgili bütün soruları cevaplandıran bir kurumun imkânlarına kavuşurlar.

Sinematek'e üye olmak için :

— İki vesikalık fotoğraf vererek üyelik dilekçesini doldurmak.
— Yıllık ödentiyi ödemek (bu ödenti, öğrenciler, öğretmenler ve kol işçileri için 50.00 TL., öğrenci olmayanlar için 120 TL., üye eşleri için 60 TL. dir.) yeterlidir.

Sinematek Gösterileri :

— Pazartesi hariç hergün 14.00 - 16.30 - 19.00 - 21.30 da yapılır.

Sinematek'in Adresi :

Türk Sinematek Derneği, Sıraselviler Caddesi, No : 65 Taksim
Tel. : 49 87 43. Üyelik işlemleri 10.00 - 21.30 arasında yapılır.

Ön Kapak / Erkal Yavi

FİLİM 72 / Türk Sinematek Derneği'nin yayın organı olarak ayda bir yayınlanır / Sahibi Türk Sinematek Derneği adına Onat Kutlar / Yazı İşleri sorumlusu : Ömer Pekmez / Bu sayıyı hazırlayan : Nezih Coş / Dergide yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir, dergiyi bağlamaz / Yönetim Yeri : Türk Sinematek Derneği, Sıraselviler Caddesi, No. 65 Beyoğlu, İstanbul / Tel : 49 87 43 / P. K. 307 Beyoğlu / Dizgi ve Baskı : Lâtin Matbaası / Baskı tarihi : 5/8/1972

SAYI : 24 **3 LİRA**

FİLİM GÖSTERİLERİ /

ÇAĞDAŞ ÇEKOSLOVAK SİNEMASI TOPLU GÖSTERİSİ /

— **EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP** / Jiri Krejcik 1960

— **ROMEO, JULİET VE KARANLIK / ROMEO, JULİE A TMA** / Jiri Weiss 1960

— **BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM** / Vera Chytilova 1963

— **EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU** / Jan Rohac ve Vladimir Svitavek 1964

— **SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY** Jiri Menzel 1966

— **ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL** / Juraz Herz 1968.

BALE FİLİMLERİ TOPLU GÖSTERİSİ

— **GALINA ULANOVA**

— **MAYA PLISETSKAYA**

— **GENÇ DÜNYA BALESİ**

— **KÜÇÜK KAMBUT AT / THE LITTLE HUNCH HORSE** / Aleksandr Radunski 1962

— **ÜÇÜNÇÜ GENÇLİK/TRETIA MOLODOSTJ** / Jean Dreville 1966

— **KUĞU GÖLÜ / LEBEDINOE OZERO** / Appolinari Dudko ve Konstantin Sergeyev 1968

MODERN KLASİKLER /

— **KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA** / Aleksandr Ptuşko 1961

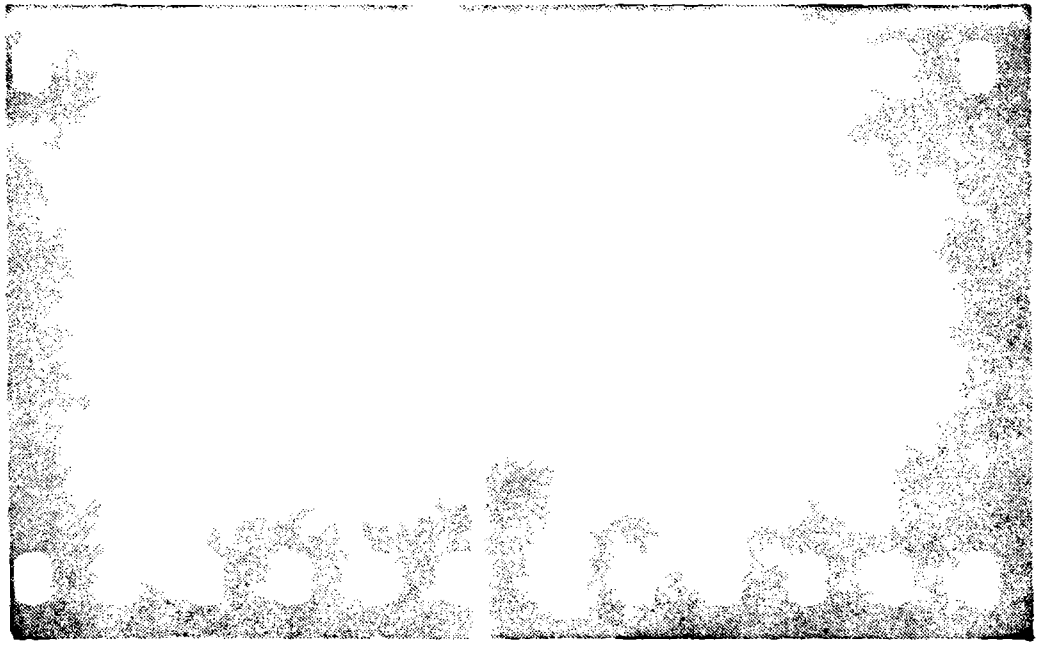
— **KRAL LEAR / KAROL LIR** / Grigori Kozintsev 1970

HASAN ALİ EDİZ'E SAYGI GÖSTERİSİ /

— **SIRADAN FAŞİZM / OBIKNOVENNIY FAŞİZM** / Mihail Romm 1965

filim 72

SAYI 24
AĞUSTOS

PROGRAM 9. SAYFADADIR.